

Υποστηρίζοντας τη συνεργασία εκπαιδευτικών STEM με γονείς

από την κα Eszter Salamon

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γονέων

Το υπόβαθρο

Για να διασφαλιστεί η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση για την εκπαίδευση του 21ου αιώνα είναι σημαντικό να επικεντρωθούμε στους μαθητές και να προσφέρουμε εξατομικευμένα μαθησιακά μονοπάτια, ελκυστικά για όλους και για τον καθένα χωριστά. Αυτό κρίνεται σημαντικό για την εκπαίδευση γενικότερα, αλλά ακόμη περισσότερο για την εκπαίδευση στην Επιστήμη, την Τεχνολογία, τη Μηχανική και τα Μαθηματικά (STEM), μία περιοχή που ίσως δεν είναι αρκετά ελκυστική για πολλούς, ωστόσο προσφέρει, μεταξύ άλλων, διεξόδους στην αγορά εργασίας. Η εξατομικευμένη και ελκυστική μαθησιακή διαδικασία απαιτεί τη συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων, και κυρίως των μαθητών, των γονέων και των εκπαιδευτικών, και πρέπει να βασίζεται σε νέες προσεγγίσεις στην κατάρτιση, την ενδυνάμωση και τη διδασκαλία.

Σ' αυτό το κείμενο, με δεδομένη την υπάρχουσα κατάσταση στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών STEM σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες - συγκεκριμένα την Ελλάδα, την Ολλανδία, τη Βουλγαρία και την Ισπανία, και μέσω ανατροφοδότησης από τους γονείς, σκοπός είναι να επισημανθούν μαθησιακές περιοχές που αφορούν τα μακρο-, μεσο- και μικρο- συστημικά επίπεδα για την κατάρτιση εκπαιδευτικών STEM. Περιοχή εστίασης είναι η διευκόλυνση της συνεργασίας εκπαιδευτικών με γονείς.

Το ευρωπαϊκό πολιτικό υπόβαθρο

Η σημασία του να εμπλακούν οι γονείς και οι μαθητές ενεργά σε όλες τις εκφάνσεις της εκπαίδευσης έχει τονιστεί από τις επίσημες ευρωπαϊκές πολιτικές ήδη από τις αρχές του 2010. Ειδικότερα, έχει τονιστεί η ανάγκη να αξιολογηθούν και να βελτιωθούν οι ικανότητες συνεργασίας και διαπραγμάτευσης των εκπαιδευτικών με γονείς και μαθητές. Αυτό έχει αναγνωριστεί ως

προαπαιτούμενο για να ανταποκριθούν τα εκπαιδευτικά συστήματα στις ανάγκες των μαθητών του 21ου αι. και άρα να διευκολυνθεί η υλοποίηση του πρωταρχικού στόχου EU2020 για μείωση της πρώιμης σχολικής αποχώρησης.

Οι γονείς ως πρωταρχικοί παιδαγωγοί

Οι γονείς είναι οι πρωταρχικοί - οι πρώτοι αλλά κι οι πιο καθοριστικοί σε όλες τις ηλικίες - παιδαγωγοί των παιδιών τους. Παρόλα αυτά, συνήθως αυτό δεν αποτελεί σημείο αναφοράς στις καταρτίσεις εκπαιδευτικών. Συχνά η αλληλεπίδραση εκπαιδευτικών με τους γονείς αντιμετωπίζεται ως μία επιπλέον της κύριας εργασίας δραστηριότητα. Οι καινοτόμες προσεγγίσεις πρέπει να αναγνωρίζουν τους γονείς ως πρωταρχικούς παιδαγωγούς και να ενδυναμώνουν τους εκπαιδευτικούς, ώστε να μπορέσουν να εμπλέξουν τους γονείς στην εκπαίδευση των παιδιών τους και να συνεργαστούν. Κατάλληλες μεθοδολογίες πρέπει να προσφερθούν στους εκπαιδευτικούς ώστε να ενδυναμώσουν τους γονείς.

Θέματα- κλειδιά στην Ευρώπη για τη διδασκαλία STEM από τη σκοπιά των γονέων

Εμπλοκή γονέων & κατάρτιση εκπαιδευτικών: κρίσιμα θέματα για σκέψη

- Στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM ίσως δεν επισημαίνεται ότι το να εμπλακούν οι γονείς στην εκπαίδευση των παιδιών τους είναι υποχρέωση τόσο δική τους, όσο και του σχολείου. Αντ' αυτού, ίσως θεωρείται θετικό το να αποστασιοποιούνται και μην παρεμβαίνουν οι γονείς στην

εκπαίδευση των παιδιών τους, παρόλο που είναι νόμιμη υποχρέωσή τους να συμβάλλουν στη διαμόρφωση του κατάλληλου μαθησιακού μονοπατιού για τα παιδιά τους.

- Οι εκπαιδευτικοί στην Ευρώπη προτάσσουν δυσκολίες στο πώς θα κάνουν τους γονείς να καταλάβουν την ανάγκη για αλλαγές στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Παρόλο που οι γονείς θέλουν το καλύτερο για τα παιδιά τους, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών δείχνει να μην έχει άλλη πηγή σχετικής γνώσης, πέρα από την προσωπική τους διαπαιδαγώγηση και εμπειρία. Παρόλα αυτά, οι γονείς μεταφέρουν στο σχολείο την καθημερινότητα και τις πραγματικές μελλοντικές ανάγκες των παιδιών τους, κάτι που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την εμπλοκή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους.
- Στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM ίσως δε δίδεται βάση στο να σχεδιαστούν τα προγράμματα σπουδών από κοινού με τους γονείς, ώστε να βασίζονται στις προσωπικές εμπειρίες που εκείνοι έχουν.
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM ίσως δεν προσφέρει τρόπους υποστήριξης του να προωθείται η μάθηση STEM εκτός σχολείου, π.χ. στο σπίτι.

Ο ρόλος των γονέων στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM

Ίσως να φαίνεται ασυνήθιστο και να συμβαίνει σπάνια το να προσκαλούνται γονείς ή ενώσεις γονέων για να συμμετάσχουν στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM ή να εκπαιδεύουν γονείς κι εκπαιδευτικοί από κοινού. Κρίνεται όμως απαραίτητο να συμπεριληφθούν στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών οι εμπειρίες των γονέων και οι προσδοκίες τους από τη συνεργασία μεταξύ τους.

Κάνουμε τις μεταβάσεις ομαλές - συνεργαζόμαστε με την Προσχολική Εκπαίδευση και το Δημοτικό

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η μετάβαση ανάμεσα στα διαφορετικά επίπεδα εκπαίδευσης δε γίνεται ομαλά, με αποτέλεσμα το STEM να γίνεται όλο και πιο θεωρητικό για τα παιδιά όσο μεγαλώνουν. Για το λόγο αυτό, κρίνεται αναγκαία η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών STEM Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και γονέων, ώστε να

εξασφαλίσουν στους μαθητές μία στέρεη βάση στο STEM. Η βάση αυτή θα πρέπει να συνδέεται εξ ολοκλήρου με τις καθημερινές εμπειρίες των μαθητών. Άρα, η προτεινόμενη αλλαγή έγκειται στο να βοηθήσουν οι γονείς, μέσα από την καθημερινότητα των παιδιών τους, τους εκπαιδευτικούς STEM Γυμνασίου να κάνουν πιο ομαλή τη μετάβαση των παιδιών από την Προσχολική Εκπαίδευση και το Δημοτικό στο Γυμνάσιο.

Κάνουμε τις μεταβάσεις ομαλές - έχουμε σχετική γνώση και συνεργαζόμαστε με την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών STEM είναι πολύ εκλεπτυσμένο. Για να σχεδιαστούν εξατομικευμένα προγράμματα σπουδών, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέξουν σωστά τους τρόπους με τους οποίους θα εντάξουν στην εκπαίδευση STEM την καθημερινότητα των παιδιών, αλλά και να τα προετοιμάσουν κατάλληλα για την επαγγελματική τους πορεία αργότερα.

Θέματα φύλου

Οι δεσμοί που αποκτούν τα παιδιά με τους γονείς κατά την πρώιμη παιδική τους ηλικία είναι σημαντικοί για να εξισορροπηθούν οι προκαταλήψεις λόγω φύλου που δημιουργούνται από πολύ νωρίς. Στην εκπαίδευσή τους, οι εκπαιδευτικοί STEM Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης θα πρέπει ίσως να καταρτιστούν κατάλληλα ώστε να βοηθούν τους γονείς να αποφεύγουν τις διακρίσεις λόγω φύλου αναφορικά με τα μικρότερα παιδιά τους καθώς επίσης, να βοηθούν άλλους γονείς σχετικά μ' αυτό.

Ανάγκη αλλαγής της κοινής γνώμης

Για να επιτευχθεί μία ισορροπημένη προσέγγιση του STEM, είναι αναγκαία η αλλαγή της κοινής γνώμης και των προκαταλήψεων προς τα μαθήματα τέχνης (όπως, το να θεωρείται "φυσιολογικό" ότι κάποιος θα είναι κακός στα Μαθηματικά, δε θα ενδιαφέρεται για τη Χημεία, κλπ). Οι νέες διδακτικές πρακτικές και τα ΜΜΕ θα πρέπει να κατευθύνουν την αλλαγή τέτοιου είδους καθολικών στάσεων. Ειδικότερα, οι νέες διδακτικές πρακτικές θα πρέπει να εστιάζουν στο πώς

συνδέονται οι γνώσεις STEM με την καθημερινή ζωή κάτω από μία διαθεματική προσέγγιση STEM. Εκτός αυτών, θα πρέπει να δώσουν έμφαση σε πιο γενικές δεξιότητες, απαραίτητες στη διά βίου μάθηση και για μία μελλοντική επιτυχημένη ζωή του παιδιού (ως εργαζόμενος, ως πολίτης κι ως άτομο).

Χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας

Όσον αφορά τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών STEM και κατ' επέκταση τη διδασκαλία STEM, θα πρέπει να μελετηθεί το χάσμα μεταξύ γονέων και ψηφιακής τεχνολογίας. Το διαδίκτυο έχει εισβάλλει στη ζωή μας και η χρήση των smartphones, tablets, κλπ είναι διαφορετική σε κάθε χώρα. Γενικότερα, η ψηφιακή τεχνολογία είναι μεγάλο προσόν στη διδασκαλία STEM, κι έτσι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενθαρρύνουν τόσο την ατομική διαδικτυακή

πρόσβαση (σπίτι) όσο και τη συλλογική (σχολείο, βιβλιοθήκες, κλπ). Κι αυτό, γιατί η χρήση ψηφιακής τεχνολογίας στο σπίτι και το σχολείο μπορεί να κάνει πιο ελκυστική τη διδασκαλία και τη μάθηση STEM. Προϋπόθεση όμως για να συμβεί αυτό είναι οι εκπαιδευτικοί STEM να είναι κατάλληλα ενημερωμένοι, για να μπορέσουν να εμπλέξουν ενεργά τους γονείς στο πώς θα χρησιμοποιούν τα παιδιά τους το διαδίκτυο στο σπίτι.

Ακούγοντας τη "φωνή" των μαθητών

Τις περισσότερες φορές οι γονείς είναι εκείνοι που πρέπει να εξασφαλίσουν ότι η "φωνή" των παιδιών τους εισακούεται στο σχολείο. Τα δικαιώματα των παιδιών, το συμφέρον του παιδιού και ο αντίκτυπος στη σχολική ζωή συχνά δεν περιλαμβάνονται στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών

Στα εθνικά πλαίσια ικανοτήτων των εκπαιδευτικών STEM Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, οι γονείς θεωρούν πολύ σημαντικό να συμπεριληφθούν τα εξής:

Γνώση

- του ρόλου που έχουν οι γονείς στην εκπαίδευση και τη μάθηση των παιδιών τους
- των πρώιμων φάσεων στην εκπαίδευση, των προγραμμάτων σπουδών STEM και τρόπων ομαλής μετάβασης
- της πραγματικότητας των παιδιών, καθώς να γνωρίζουν επίσης, το ψυχολογικό τους υπόβαθρο και τις πολιτισμικές ρίζες των διακρίσεων λόγω φύλου

Δεξιότητες

- για να εμπλέξουν ενεργά γονείς και μαθητές στην εκπαίδευση STEM
- για συνεργασία με εκπαιδευτικούς σε Δημοτικό και Προσχολική Εκπαίδευση, με σκοπό την απόκτηση βάσης STEM
- για υποστήριξη της ενδυνάμωσης των γονέων στο ρόλο τους ως παιδαγωγοί
- για δίκαιη προσέγγιση των μαθητών μέσω της εκπαίδευσης STEM, με ιδιαίτερη επικέντρωση στους μειονεκτούντες

Προδιαθέσεις/ Στάσεις

- να ενθαρρύνουν και να "αγκαλιάσουν" την ενεργή εμπλοκή γονέων και μαθητών στο σχολείο
- να υποστηρίξουν την ισότητα των φύλων
- να κατανοήσουν τις επιδράσεις που έχουν οι προηγούμενες εμπειρίες των γονέων στην εκπαίδευση STEM των παιδιών τους και να είναι έτοιμοι να τις υπερβούν

Προτάσεις για τους ιθύνοντες πολιτικών, προγραμμάτων σπουδών και κατάρτισης

Βασικά θέματα που προέκυψαν από την ανασκόπηση των εθνικών πλαισίων και ως αποτελέσματα των πολλαπλασιαστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του ELITE παρουσιάζονται παρακάτω. Αφορούν τις πολιτικές, τους πολιτικούς μεσολαβητές και τους εκπαιδευτικούς

STEM και συζητήσεις με τα μέλη της ΕΡΑ (Ευρωπαϊκή Ένωση Γονέων).

Επίπεδο πολιτικών

Να εφαρμοστεί μία ουσιαστική πολιτική που να εμπλέκει τους γονείς στην πράξη

- ☑ Να επισημάνουμε και να προωθήσουμε τη δικαιοσύνη αντί της ισότητας, καθώς επίσης την ένταξη και ενεργή συμμετοχή.
- ☑ Να τονιστεί επίσημα η πρωταρχική ευθύνη των γονέων για παιδαγωγή των παιδιών τους και η υποχρέωση της πολιτείας να τους παράσχει υποστήριξη σ' αυτό.
- ☑ Να επανεξεταστούν και να τροποποιηθούν - αν κρίνεται αναγκαίο - τα εθνικά προγραμμάτων σπουδών STEM. Να έχουν μία ισορροπία μεταξύ της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της επίσημης διδακτέας ύλης STEM.
- ☑ Να δημιουργηθεί ένα νομοθετικό πλαίσιο που θα περιλαμβάνει όλες τις απαιτήσεις για το πώς θα εμπλακούν ενεργά γονείς και μαθητές στην επίσημη εκπαίδευση, αλλά και ποιες επαγγελματικές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούν οι εκπαιδευτικοί STEM.
- ☑ Να ενισχυθεί η ψηφικοποίηση τόσο από άποψη εξοπλισμού όσο κι από άποψη εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών STEM.

Επίπεδο πολιτικής μεσολάβησης

Να δώσουμε χώρο σε νέες εμπνευμένες πρακτικές και καινοτομία

- ☑ Να χρησιμοποιήσουμε διαθέσιμα εργαλεία για να αναδείξουμε τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης STEM για όλους, συμπεριλαμβανομένων και των κοριτσιών.
- ☑ Να δημιουργήσουμε και να προωθήσουμε τα προσβάσιμα και εύκολα στη χρήση ΜΜΕ ώστε να αναβαθμιστούν οι υπάρχουσες λειτουργικές πρακτικές.
- ☑ Να εξασφαλίσουμε την πιο αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων χρηματικών κεφαλαίων, χωρίς να απαιτηθεί αλλαγή διδακτικής πρακτικής STEM όταν είναι δυνατή η αναβάθμισή της.
- ☑ Να σχεδιαστεί προϋπηρεσιακή και ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών STEM ώστε να αναπτύξουν τις απαραίτητες εκπαιδευτικές ικανότητες.
- ☑ Να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων - τόσο σε οριζόντια όσο και σε κάθετη διάταξη.

Επίπεδο πρακτικής

Να εξασφαλίσουμε την ανάπτυξη ικανοτήτων των εκπαιδευτικών STEM και των πλαισίων ενεργής εμπλοκής των γονέων

Οι εκπαιδευτικοί STEM:

- ☑ Να επιμορφώνονται κατάλληλα τόσο προϋπηρεσιακά όσο και ενδοϋπηρεσιακά, ώστε να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες για ενεργή εμπλοκή γονέων και μαθητών στην εκπαίδευση.
- ☑ Να μπορούν να ενθαρρύνουν τους γονείς να εμπλακούν ενεργά στην εκπαίδευση STEM των παιδιών τους.
- ☑ Να εκπαιδεύονται κατάλληλα, ώστε να εξισορροπούν τις διακρίσεις λόγω φύλου.
- ☑ Να αναπτύσσουν επικοινωνιακές δεξιότητες, με σκοπό να υπερβούν τις δυσκολίες που πηγάζουν από τις προσωπικές εμπειρίες των γονέων με την εκπαίδευση STEM.
- ☑ Να προσπαθούν να δημιουργούν συνδέσεις με τα χαμηλότερα και τα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης (κάθετη διάταξη), αλλά και συνεργασίες με σχολεία του ίδιου επιπέδου (οριζόντια διάταξη).

learning-in-teaching.eu

